

Rolnummer 5463
Arrest nr. 51/2013 van 28 maart 2013

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 100 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, gesteld door het Arbeidshof te Luik.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters R. Henneuse en M. Bossuyt, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter R. Henneuse,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging

Bij arrest van 24 juli 2012 in zake de Landsbond van de Neutrale Ziekenfondsen tegen Faissel Bounouch, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 31 juli 2012, heeft het Arbeidshof te Luik de volgende prejudiciële vragen gesteld :

1. « Doet artikel 100, § 2, van de wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, geïnterpreteerd, overeenkomstig artikel 100, § 1, van dezelfde wet, in die zin dat het niet de voortzetting van een activiteit toelaat maar enkel de hervatting van een activiteit na toelating van de adviserende geneesheer, een onverantwoorde discriminatie ontstaan tussen de werknemer die voltijds of in één enkele betrekking is tewerkgesteld en die wegens zijn gezondheidstoestand zijn beroepsactiviteiten moet schorsen en de werknemer die gelijktijdig twee betrekkingen heeft en die om medische redenen slechts de uitvoering van één van die twee betrekkingen moet schorsen, daar hij nog steeds geschikt is om de andere uit te oefenen ? »;

2. « Doet, in het geval waarin het Hof zou oordelen dat de leemte niet gelegen is in artikel 100, § 2, maar in artikel 100, § 1, in zoverre het de volledige onderbreking van elke activiteit oplegt opdat de sociaal verzekerde als arbeidsongeschikt kan worden erkend, die laatste bepaling een onverantwoorde discriminatie ontstaan tussen de werknemer die voltijds of in één enkele betrekking is tewerkgesteld en die wegens zijn gezondheidstoestand zijn beroepsactiviteiten moet schorsen en de werknemer die tegelijkertijd twee betrekkingen heeft en die om medische redenen slechts de uitvoering van één van die twee betrekkingen moet schorsen, daar hij nog steeds geschikt is om de andere uit te oefenen ? ».

De Ministerraad heeft een memorie ingediend.

Bij beschikking van 13 december 2012 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 9 januari 2013 na de Ministerraad te hebben uitgenodigd in een uiterlijk op 7 januari 2013 ter griffie neer te leggen aanvullende memorie te antwoorden op de volgende vraag :

« Is de werknemer die om medische reden ervan heeft moeten afzien een deeltijdse beroepsactiviteit uit te oefenen, zonder evenwel een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid te kunnen genieten, in staat – en, zo ja, onder welke voorwaarden – om werkloosheidsuitkeringen te verkrijgen ? ».

De Ministerraad heeft een aanvullende memorie ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 9 januari 2013 :

- is verschenen : Mr. B. Fonteyn, tevens *loco* P. Slegers, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en T. Merckx-Van Goey verslag uitgebracht;

- is de voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

De geïntimeerde voor de verwijzende rechter begon in januari 2010 een halftijdse activiteit als hulpkok en in februari 2010 een halftijdse activiteit als schoonmaker. Op 8 oktober 2010 onderbreekt hij die laatste activiteit wegens een allergie voor detergents en wordt hij door zijn verzekeringsinstelling, de Landsbond van de Neutrale Ziekenfondsen (LNZ), ten laste genomen. Op 21 maart 2011 wordt die geïntimeerde door zijn tweede werkgever ontslagen wegens een geval van medische overmacht, aangezien hij zijn activiteit er niet kan hervatten.

Bij een beslissing van 8 februari 2011, met uitwerking op 23 november 2010, aanvaardt de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) de voorlopige tenlasteneming van de geïntimeerde partij.

Bij beslissing van 8 november 2010 maakt de adviserende geneesheer een einde aan de staat van arbeidsongeschiktheid, daar hij van oordeel is dat de geïntimeerde niet doet blijken van een ongeschiktheid van 66 pct. De Arbeidsrechtbank te Namen wijst een deskundige aan teneinde zich te vergewissen van de graad van ongeschiktheid van de geïntimeerde partij.

De verzekeringsinstelling van de geïntimeerde partij stelt hoger beroep in tegen de beslissing van de Arbeidsrechtbank te Namen om reden dat de geïntimeerde niet elke beroepsactiviteit heeft onderbroken. In ondergeschikte orde betwist de appellante ook de ongeschiktheid van de geïntimeerde partij.

De verwijzende rechter merkt op dat de arbeidsongeschikte werknemer, om de in artikel 100 van de in het geding zijnde wet bedoelde uitkeringen te genieten, elke werkzaamheid moet hebben onderbroken en later enkel een beroepsactiviteit kan hervatten indien zij vooraf door de adviserende geneesheer is toegelaten.

De verwijzende rechter stelt evenwel vast dat de sociaal verzekerde, wanneer hij gelijktijdig twee beroepsactiviteiten uitoefent en wanneer hij maar een van beide dient te beëindigen ingevolge een arbeidsongeschiktheid met betrekking tot de uitoefening van die ene functie, een beroepsactiviteit voortzet en niet hervat. Op dezelfde wijze heeft hij zijn activiteiten niet eerst volledig beëindigd, zoals artikel 100, § 1, van de in het geding zijnde wet vereist.

Volgens de verwijzende rechter bestaan er ter zake twee soorten van rechtspraak. Volgens een eerste strekking zouden zowel de voortzetting als de hervatting van een beroepsactiviteit mogelijk zijn, waarbij het recht op de uitkeringen wordt behouden, voor zover de adviserende geneesheer vooraf daarmee instemt en de overblijvende ongeschiktheid minstens 50 pct. bedraagt. Voor een andere strekking, die de meerderheid vormt, moet de werkzaamheid daarentegen volledig zijn onderbroken om de in artikel 100, § 2, van de in het geding zijnde wet bedoelde uitzondering te kunnen genieten, zodat de adviserende geneesheer het begin van de erkende ongeschiktheid en de hervatting van de toegelaten arbeid niet op een zelfde datum zou kunnen situeren.

De verwijzende rechter is van oordeel dat die laatste interpretatie van het wettelijke voorschrift ertoe leidt dat vragen rijzen over het bestaan van een eventuele discriminatie ten aanzien van personen die twee gelijktijdige activiteiten uitoefenen, ongeacht of het twee deeltijdse activiteiten in loondienst zijn of een activiteit in loondienst en een al dan niet aanvullende activiteit als zelfstandige. Het zou immers vaak voorkomen dat een werknemer om medische redenen een van zijn activiteiten moet beëindigen, en niet de andere.

Indien er geen discriminatie bestaat, is de verwijzende rechter van oordeel dat de geïntimeerde geen aanspraak op de uitkeringen zal kunnen maken, zonder dat het dienstig is een deskundigenonderzoek te bevelen om zijn graad van ongeschiktheid te bepalen aangezien de verzekeringsinstelling niet zou betwisten dat de geïntimeerde wegens zijn gezondheidstoestand een activiteit heeft moeten beëindigen maar haar betoog steunt op het feit dat hij nog een activiteit uitoefent, hetgeen bewijst dat hij geschikt is op de arbeidsmarkt. Daarentegen,

indien het Hof het bestaan van een discriminatie in artikel 100, § 2, of in artikel 100, § 1, van de in het geding zijnde wet zou vaststellen, had de adviserende geneesheer in dat geval de procedure moeten opstarten teneinde te bepalen of de geïntimeerde de bepalingen van artikel 100, § 2, kon genieten.

Bijgevolg acht de verwijzende rechter het noodzakelijk de voormelde prejudiciële vragen te stellen.

III. *In rechte*

- A -

A.1. Vooraf verzoekt de Ministerraad het Hof om die zaak en de prejudiciële vraag die onder nummer 5300 van de rol is ingeschreven, samen te voegen voor zover die laatste door het Hof ontvankelijk wordt geacht.

A.2. Volgens de Ministerraad zou de eventuele discriminatie voortvloeien uit de identieke behandeling van twee mogelijk onderscheiden situaties zonder dat een objectief criterium zulks kan verantwoorden, namelijk de verplichting om elke werkzaamheid te hebben stopgezet teneinde een uitkering te kunnen genieten, die aan twee onderscheiden categorieën van werknemers wordt opgelegd, namelijk, enerzijds, de werknemer die voltijds of in één betrekking is tewerkgesteld en, anderzijds, de werknemer die gelijktijdig twee betrekkingen heeft en die om medische redenen slechts één ervan moet beëindigen.

A.3. De Ministerraad beklemtoont dat de uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid een vervangingsinkomen vormen, waarbij de ongeschiktheid wordt gedefinieerd als een vermindering van het verdienvermogen. Die uitkeringen zouden dus passen in het kader van een socialezekerheidslogica, die zich onderscheidt van een vergoedingslogica.

A.4. De Ministerraad merkt op dat artikel 100, § 1, van de in het geding zijnde wet de wettelijke voorwaarden bepaalt die het recht op het vervangingsinkomen openen en is van oordeel dat enkel de werknemer die elke werkzaamheid heeft onderbroken, arbeidsongeschikt is. Een persoon die daadwerkelijk geschikt zou zijn om inkomsten uit arbeid te verwerven, zou immers niet langer een tegemoetkoming mogen genieten die bestemd is om een dergelijke geschiktheid te vervangen. Bijgevolg zou het logisch zijn dat de werkhervatting een einde maakt aan de arbeidsongeschiktheid.

De Ministerraad voert bijgevolg aan dat de wetgever identieke categorieën van personen op identieke wijze behandelt, namelijk de werknemers die hun activiteiten hebben onderbroken, niettegenstaande het feit dat die activiteiten over een of meer betrekkingen zijn verdeeld. Hij beklemtoont eveneens dat de uitoefening van verschillende activiteiten door één werknemer geen weerslag heeft op de logica van het systeem.

A.5. De Ministerraad merkt evenwel op dat de wetgever, teneinde een grotere bereidheid om opnieuw aan het werk te gaan teweeg te brengen en een « werkloosheidsval » te vermijden, de ingevoerde regeling heeft aangevuld door als afwijking via artikel 100, § 2, van de in het geding zijnde wet de maatregel vast te stellen waarbij een cumulatie tussen de vervangende tegemoetkoming en een beroepsinkomen met betrekking tot een werkhervatting moest kunnen worden toegestaan. De bij artikel 100, § 2, van de in het geding zijnde wet vastgestelde voorwaarden zouden volgens de Ministerraad een dubbel doel beogen. Het zou de bedoeling zijn om, enerzijds, de legitimiteit van het behoud van de toekenning van een vervangende uitkering te verzekeren, hetgeen zou verklaren waarom de arbeidsongeschiktheid meer dan 50 pct. blijft vanuit geneeskundig oogpunt, en, anderzijds, de betrokkene te beschermen tegen de gevaren voor zijn gezondheid, hetgeen de noodzakelijke voorafgaande toelating van de adviserende geneesheer voor de werkhervatting zou verklaren.

De Ministerraad beklemtoont eveneens dat de uitoefening van een beroepsactiviteit die kan worden gecumuleerd met de inning van ziekte- en invaliditeitsuitkeringen, in elk geval noodzakelijkerwijs volgt op een - zij het erg korte - stopzetting van elke beroepsactiviteit. Volgens de Ministerraad vloeit daaruit voort dat de verplichting om elke beroepsactiviteit te hebben onderbroken een voorwaarde is die in werkelijkheid verband houdt met de definitie zelf van de arbeidsongeschiktheid, bedoeld in artikel 100, § 1, van de in het geding zijnde wet.

A.6. De Ministerraad is van mening dat het voor de wetgever niet kennelijk onredelijk is om de in artikel 100, § 2, van de in het geding zijnde wet bedoelde afwijking niet verder dan de vastgestelde grenzen uit te breiden, en om in het bijzonder geen onderscheiden regeling te overwegen naargelang de werknemer een of meer betrekkingen uitoefent. Volgens de Ministerraad is het integendeel verantwoord, ten aanzien van het door de wetgever nagestreefde doel, om na de volledige onderbreking van de werkzaamheid de werkhervatting te stimuleren die, omdat zij maar geleidelijk zou kunnen plaatsvinden, met een overgangsmaatregel gepaard zou moeten gaan.

De Ministerraad beklemtoont dat zulks trouwens de procedurele logica is krachtens welke de adviserende geneesheer op het ogenblik van de erkenning van de arbeidsongeschiktheid moet nagaan of de arbeidsongeschiktheid minstens 66 pct. bedraagt, terwijl hij, wanneer hij artikel 100, § 2, van de in het geding zijnde wet toepast, het voordeel van de uitkeringen handhaaft indien de werknemer vanuit geneeskundig oogpunt voor minstens 50 pct. arbeidsongeschikt blijft.

A.7. De Ministerraad merkt ten slotte op dat de in het geding zijnde maatregel op een verantwoording berust die zowel objectief is, in zoverre enkel de personen aan wie de rechten met betrekking tot de erkenning van de staat van arbeidsongeschiktheid zijn verleend, de cumulatiemogelijkheid kunnen genieten, als redelijk, in zoverre het behoud van de erkenning, ondanks de uitoefening van parallelle activiteiten, redelijkerwijs verband kan houden met de voorafgaande toelating van een adviserende geneesheer die de verenigbaarheid van de parallelle activiteit met de vastgestelde ongeschiktheid zal nagaan.

Aanvullende memorie

A.8.1. Bij beschikking van 13 december 2012 heeft het Hof de partijen verzocht om in een aanvullende memorie de volgende vraag te beantwoorden :

« Is de werknemer die om medische reden ervan heeft moeten afzien een deeltijdse beroepsactiviteit uit te oefenen, zonder evenwel een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid te kunnen genieten, in staat – en, zo ja, onder welke voorwaarden – om werkloosheidsuitkeringen te verkrijgen ? ».

A.8.2. De Ministerraad is van mening dat de door het Hof gestelde aanvullende vraag bevestigend moet worden beantwoord. Een werknemer die van het voordeel van een vergoeding voor arbeidsongeschiktheid wordt uitgesloten omdat hij voor minder dan 66 pct. arbeidsongeschikt is en die om medische redenen van zijn beroepsactiviteit heeft moeten afzien, zal aanspraak kunnen maken op werkloosheidsuitkeringen. Hij dient daartoe zijn ongeschiktheid om de betrekking uit te oefenen aan te geven en als dusdanig door de erkende geneesheer van de RVA te worden erkend. Die bevestiging van de ongeschiktheid van de werknemer maakt het mogelijk het opgeven van die betrekking om legitieme redenen en aldus het verlies van de betrekking als onafhankelijk van de wil van de werknemer te beschouwen. Zoals het Hof van Cassatie in zijn arrest van 12 juni 2006 heeft geoordeeld, valt de in artikel 31, § 1, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten bedoelde onmogelijkheid, die ten aanzien van het overeengekomen werk wordt gewaardeerd, niet samen met de primaire arbeidsongeschiktheid in de zin van artikel 100, § 1, derde lid, van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994, aangezien het gewone beroep ten aanzien waarvan de vermindering van het vermogen tot verdienen tijdens die arbeidsongeschiktheid moet worden gewaardeerd, niet noodzakelijkerwijs het beroep is dat de werknemer het laatst heeft uitgeoefend.

- B -

B.1. Artikel 100 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 (hierna : ZIV-Wet), zoals van toepassing op het geschil voor de verwijzende rechter, bepaalt :

« § 1. Wordt als arbeidsongeschikt erkend als bedoeld in deze gecoördineerde wet, de werknemer die alle werkzaamheid heeft onderbroken als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen waarvan erkend wordt dat ze zijn vermogen tot verdienen verminderen tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepencategorie waartoe de beroepsarbeid behoort, door betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft of zou kunnen uitoefenen hebben uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

Vrijwilligerswerk in de zin van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers wordt niet beschouwd als werkzaamheid, voor zover de adviserende geneesheer vaststelt dat deze activiteiten verenigbaar zijn met de algemene gezondheidstoestand van de betrokkene.

Indien die werknemer bovendien een beroepsopleiding heeft verworven tijdens een tijdvak van herscholing, wordt met die nieuwe opleiding rekening gehouden ter waardering van de vermindering van zijn vermogen tot verdienen. De Koning bepaalt de voorwaarden waaronder en de termijn binnen welke de arbeidsongeschiktheid opnieuw geëvalueerd wordt na een programma van beroepsherscholing.

Nochtans wordt die vermindering van het vermogen tot verdienen, over de eerste zes maanden primaire arbeidsongeschiktheid, gewaardeerd ten aanzien van het gewone beroep van de betrokkene, in zover de oorzakelijke aandoening voor een gunstig verloop of voor genezing vatbaar is binnen een tamelijk korte tijdspanne.

Is een werknemer opgenomen in een door de Minister die de Volksgezondheid onder zijn bevoegdheid heeft, erkende verplegingsinrichting of in een militair ziekenhuis, dan wordt aangenomen dat hij de vereiste graad van arbeidsongeschiktheid bereikt.

De Koning kan, op voorstel van het Beheerscomité van de Dienst voor uitkeringen, de voorwaarden verruimen waaronder wordt aangenomen dat een werknemer de vereiste graad van arbeidsongeschiktheid bereikt.

De Koning kan, op voorstel van het Beheerscomité van de Dienst voor uitkeringen en in afwijking van de voorafgaande bepalingen, bijzondere voorwaarden en specifieke evaluatiecriteria vaststellen voor de categorieën van werknemers die Hij bepaalt.

§ 2. Wordt als arbeidsongeschikt erkend de werknemer die, onder de voorwaarden bepaald in de in artikel 80, 5°, bedoelde verordening, een vooraf toegelaten arbeid hervat op voorwaarde dat hij, van een geneeskundig oogpunt uit, een vermindering van zijn vermogen van ten minste 50 pct. behoudt.

[...] ».

B.2. De in het geding zijnde bepaling vindt haar oorsprong in de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Uit de parlementaire voorbereiding van die wet vloeit voort dat de wetgever de arbeidsongeschiktheid heeft willen vergoeden omdat zij het vermogen tot verdienen van de werknemer vermindert. Bovendien werd in verband met de mogelijkheid tot hervatting van een beroepsactiviteit beklemtoond :

« Wanneer de werknemer een beroepsinkomen tijdens de uitkeringsperiode mag genieten, is het billijk het loon dat hij vóór zijn arbeidsongeschiktheid verdiende niet meer in de volle verhouding als bepaald in de artikelen 46, 50 en 53 te vervangen, aangezien dat loon alsdan gedeeltelijk vervangen wordt door het beschouwde beroepsinkomen » (*Parl. St.*, Kamer, 1962-1963, nr. 527/1, p. 23).

De wetgever heeft zich eveneens erom bekommerd de gezondheid van de werknemer te beschermen en te vermijden dat hij het risico neemt zijn gezondheidstoestand te verergeren, hetgeen verantwoordt dat de werkhervatting wordt gekoppeld aan de voorwaarde met betrekking tot het verkrijgen van de voorafgaande toelating van de adviserende geneesheer.

B.3.1. De in de in het geding zijnde bepaling bedoelde uitkering is bestemd om het verlies aan economische geschiktheid van de arbeidsongeschikte werknemer te compenseren.

Daartoe worden in artikel 100, § 1, van de ZIV-Wet drie voorwaarden vastgesteld om een dergelijke uitkering te genieten. De werknemer dient elke werkzaamheid te hebben onderbroken; die onderbreking moet het rechtstreekse gevolg zijn van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen; die laatste moeten zijn vermogen tot verdienen met minstens twee derden verminderen.

De vermindering van zijn vermogen tot verdienen mag niet worden gelijkgesteld met het concrete loonverlies dat de betrokkene lijdt als gevolg van het stopzetten van zijn werkzaamheid. Die vermindering dient immers te worden bepaald door de situatie van de betrokkene te toetsen aan een referteberoep, waarbij met name rekening wordt gehouden met zijn « stand » en « opleiding », alsook met zijn beroep of de verschillende beroepen die hij gelet op zijn beroepsopleiding zou kunnen uitoefenen.

B.3.2. Artikel 100, § 2, van de ZIV-Wet vormt een mildering van het uit paragraaf 1 van dat artikel afgeleide verbod om een beroepsactiviteit te cumuleren met een uitkering voor arbeidsongeschiktheid. De werknemer kan immers een beroepsactiviteit hervatten na ze

volledig te hebben beëindigd, en daarbij het voordeel van de tegemoetkoming van de ziekte- en invaliditeitsverzekering behouden voor zover de adviserende geneesheer zijn voorafgaande toelating daarvoor heeft gegeven en de werknemer vanuit geneeskundig oogpunt voor minstens 50 pct. arbeidsongeschikt blijft.

B.4. Aan het Hof worden vragen gesteld over de gelijkheid van behandeling, die uit de in het geding zijnde bepaling voortvloeit, tussen de werknemer die maar één beroepsactiviteit uitoefent en de werknemer die er verschillende uitoefent, in zoverre artikel 100, § 1, van de ZIV-Wet in beide gevallen een volledige onderbreking van elke beroepsactiviteit vereist om de uitkering te genieten die daarin wordt bedoeld, en in zoverre artikel 100, § 2, van dezelfde wet bijgevolg in beide gevallen de mogelijkheid om de uitkering voor arbeidsongeschiktheid te cumuleren met een beroepsactiviteit beperkt tot het loutere geval waarin de beroepsactiviteit wordt hervat, maar er niet in voorziet voor het geval waarin een beroepsactiviteit wordt voortgezet.

B.5. De prejudiciële vragen nopen dus uitdrukkelijk tot het vergelijken van, enerzijds, de werknemer die, aangezien hij de drie in artikel 100, § 1, van de ZIV-Wet vastgestelde voorwaarden heeft vervuld, in staat is om de beroepsactiviteit die hij heeft hervat, te cumuleren met een uitkering voor arbeidsongeschiktheid en, anderzijds, de werknemer die, hoewel hij aanspraak heeft kunnen maken op een vermindering van zijn vermogen tot verdienen van ten minste twee derden die is veroorzaakt door het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen, enkel de beroepsactiviteit heeft beëindigd die onverenigbaar is met zijn gezondheidstoestand en die bijgevolg de andere beroepsactiviteit, die hij blijft uitoefenen, niet kan cumuleren met het recht om krachtens de in het geding zijnde bepaling te worden vergoed.

Wegens de samenhang ervan dienen de prejudiciële vragen samen te worden onderzocht.

Het staat niet aan het Hof, maar aan de bevoegde rechter, om *in concreto* te beoordelen of de werknemer die slechts één van zijn beroepsactiviteiten stopzet, maar er een andere blijft uitoefenen, voldoet aan de in artikel 100, § 1, bepaalde voorwaarde dat zijn vermogen tot verdienen met twee derden of meer is afgenomen.

B.6. Het is niet onredelijk dat de wetgever de graad van ongeschiktheid die noodzakelijk is om de tegemoetkoming van de ziekte- en invaliditeitsverzekering te doen ingaan en te behouden, op twee derden vastlegt. Het loutere feit dat de werknemer, wiens graad van ongeschiktheid later vermindert, onder bepaalde voorwaarden een uitkering kan blijven genieten en daarbij tevens een beroepsactiviteit kan uitoefenen, houdt niet in dat de wetgever ervan had moeten afzien te vereisen dat moest zijn voldaan aan de graad van arbeidsongeschiktheid die aanvankelijk was vereist om een dergelijke tegemoetkoming van de ziekte- en invaliditeitsverzekering te genieten.

B.7. De maatregel is des te minder onevenredig daar de werknemer die nooit door een graad van ongeschiktheid van twee derden of meer is getroffen, maar die om medische redenen ervan heeft moeten afzien een deel van zijn activiteiten in loondienst uit te oefenen, onder bepaalde voorwaarden de tegemoetkoming van de werkloosheidsverzekering kan genieten vanaf de schorsing of de onderbreking van zijn arbeidsovereenkomst (Cass., 12 juni 2006, *Arr. Cass.*, 2006, nr. 325), zodat hij, ondanks de ontstentenis van vergoeding door de ziekte- en invaliditeitsverzekering, aangespoord blijft om geleidelijk volledig terug te keren naar de arbeidsmarkt, rekening houdend met zijn gezondheidstoestand.

B.8.1. Toen de voormelde wet van 9 augustus 1963 in werking trad, was nagenoeg alle arbeid die in loondienst werd verricht, voltijdse arbeid. Als gevolg van een aantal sociaal-economische ontwikkelingen, in het bijzonder de steeds toenemende flexibiliteit van de arbeidsmarkt, is de deeltijdse tewerkstelling de laatste decennia in aanzienlijke mate toegenomen. De mogelijkheid om deeltijds te werken, schept niet alleen mogelijkheden in de combinatie van werk en gezin, maar maakt het ook mogelijk om twee of meer verschillende functies uit te oefenen.

B.8.2. Indien een werknemer twee of meer deeltijdse functies uitoefent, is het evenwel mogelijk dat hij als gevolg van een ongeval, een beroepsziekte, een letsel of een functionele stoornis niet langer in staat is een van die functies uit te oefenen, terwijl de mogelijkheid om de andere functie of functies uit te oefenen, niet in het gedrang komt. Doorgaans zal in die omstandigheden niet voldaan zijn aan een van de voorwaarden van artikel 100, § 1, van de ZIV-Wet, namelijk de vermindering van zijn vermogen tot verdienen met twee derden of meer.

Indien in dergelijke omstandigheden zijn vermogen tot verdienen toch met twee derden of meer zou zijn afgenomen, zal de oorzaak van de werkonderbreking vaak liggen bij een arbeidsongeval of een beroepsziekte, zodat de betrokkene mogelijk recht heeft op een uitkering op grond van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 of op grond van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970.

B.8.3. Gelet op de complexiteit van de regels betreffende de samenloop tussen de onderscheiden prestaties in het stelsel van de sociale zekerheid der werknemers, valt evenwel niet uit te sluiten dat bepaalde werknemers die verschillende deeltijdse functies uitoefenen en die één van die deeltijdse functies om medische redenen niet langer kunnen uitoefenen, geen recht hebben op een werkloosheidsuitkering, noch op een uitkering op grond van de regeling voor arbeidsongevallen en beroepsziekten, terwijl zij toch worden geconfronteerd met een vermindering van hun vermogen tot verdienen met twee derden of meer.

In die mate houdt artikel 100 van de ZIV-Wet thans onvoldoende rekening met de sociaal-economische ontwikkelingen inzake deeltijds werken, aangezien die bepaling vereist dat de betrokkene, om voor een uitkering in aanmerking te komen, eerst alle werkzaamheden heeft stopgezet.

B.8.4. Met artikel 16 van de programmawet (I) van 4 juli 2011, dat in werking treedt op 9 april 2013, wordt artikel 100, § 2, eerste lid, van de ZIV-Wet vervangen als volgt :

« Wordt als arbeidsongeschikt erkend, de werknemer die een toegelaten arbeid hervat op voorwaarde dat hij, van een geneeskundig oogpunt uit, een vermindering van zijn vermogen van ten minste 50 pct. behoudt.

De Koning bepaalt binnen welke termijn en onder welke voorwaarden de toelating tot werkhervatting als bedoeld in het eerste lid wordt verleend ».

Uit de parlementaire voorbereiding van die bepaling blijkt dat de wetgever « de vrijwillige werkhervatting door de gerechtigten die arbeidsongeschikt zijn erkend en die, van een geneeskundig oogpunt uit, een bepaalde vermindering van hun vermogen behouden » wenst te bevorderen (*Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-1481/001, p. 4). Zoals de vice-eerste minister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, belast met

Maatschappelijke Integratie, heeft gepreciseerd, gaat het om een van de maatregelen van het programma « *Back to work* » (*Parl. St.*, Kamer, 2010-2011, DOC 53-1481/006, pp. 15 en 16).

Hoewel die bepaling van dien aard is dat zij de re-integratie in de arbeidsmarkt kan bevorderen, verhelpt zij niet de problemen waarmee werknemers die verschillende deeltijdse functies uitoefenen, te maken kunnen krijgen, in de mate waarin zij wel hun vermogen tot verdienen zien afnemen met twee derden of meer, maar niet in aanmerking komen voor een uitkering op grond van de ZIV-Wet aangezien zij niet alle werkzaamheden hebben onderbroken. Nochtans gelden, in zoverre hun medische toestand het toelaat, ook voor hen de voordelen die voortvloeien uit het feit dat hun band met de arbeidsmarkt niet wordt doorgeknipt.

B.9. Rekening houdend met de eerder vermelde sociaal-economische ontwikkeling is een dergelijk verschil in behandeling tussen de werknemer die na de volledige onderbreking van elke werkzaamheid een beroepsactiviteit heeft hervat en de werknemer die een deeltijdse activiteit heeft behouden, niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Dat verschil in behandeling vindt echter niet zijn oorsprong in de in het geding zijnde bepaling, maar in het ontbreken van een bepaling die een recht op een ZIV-uitkering opent voor werknemers die verschillende deeltijdse functies uitoefenen en die om medische redenen een van die functies moeten stopzetten, in zoverre zij daardoor worden geconfronteerd met een vermindering van hun vermogen tot verdienen met twee derden of meer en in zoverre zij niet uitkeringsgerechtigd zijn op grond van een andere sociale regeling, zoals de werkloosheidsregeling en de regeling voor arbeidsongevallen en beroepsziekten.

Het komt aan de wetgever toe om de aard en de omvang van dat recht te bepalen ten aanzien van die categorie van deeltijdse werknemers.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 100 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

- De ontstentenis van een wetsbepaling die een recht op een ziekte- en invaliditeitsuitkering opent voor werknemers die verschillende deeltijdse functies uitoefenen en die om medische redenen een van die functies moeten stopzetten, in zoverre zij daardoor worden geconfronteerd met een vermindering van hun vermogen tot verdienen met twee derden of meer en in zoverre zij niet uitkeringsgerechtigd zijn op grond van een andere sociale regeling, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 28 maart 2013.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

R. Henneuse